

Preceptorium nouum et utile cum suo registro clero et vulgo desuues studio fuisse collectum per Reuerendum patrem vtiq; magistrum in omni facultate patrum fratrem goschalcum tollere ordines sancti augustini. **P**acelo quod pro his celebrari incipit felicitate

Ivis vitam ingredi serua mandata dei. **M**atth. xix. Ita sunt verba nostri saluatoris in quibus explicat summa nostre totius salutis quantum ad duo. Primo quantum ad primum retribuciois diuine ibi. **S**i vis vitam ingredi. **S**ecundo quantum ad meritum operacionis humane ibi. serua mandata. **C**irca quod sciendum quod diuina precepta. **P**rimo sunt ad discenda. **S**ecundo sunt ope adimplenda. **T**ertio sunt nunquam obliuiscenda. **P**rimo sunt ad discenda. **E**x. propheta dicens. Da mihi intellectum vt discam mandata tua. **N**am quilibet adultus tenetur scire precepta dei implicitate ad minus scilicet quod hoc sit preceptum. **N**on adorabis deos alienos. **N**on assumes nomen dei tui iuanu et cetera. **E**t nemo potest excusari de ignorantia. si potest ea scire et addiscere. **I**deo dicitur de re iuris li. vi. **I**gnorancia facti non iuris excusat. **I**deo in decem sensibus significant quinquaginta exterioribus et quinquaginta interioribus. ergo in cartis scribuntur et in ecclesia suspenduntur vt nemo se valeat de ignorantia excusare. **D**ubatur cur diuina precepta sunt scripta aut cur fuerint necessarium ea tradere in scripturis cum tamen sunt de lege nature. **R**unt sanctus thomas in tractatu super iniaz distinctioe xxxvii. quod hoc fecit deus quatuor de causis. **P**rimo quod per contrariam consuetudinem

ratio naturalis in qua scripta erant hec precepta erat obtenebrata apud multos per contrariam consuetudinem quam multi in peccato precipitabant. **S**ecundo si in aliquibus ratio figebatur tamen amor boni in eis deficiebat. vnde per quadam coactionem legis obligacione ad bonum inducendi erant. **I**deo dicit magister super iniaz li. iij. distinctioe xxxvii. **E**t quod natus inquit homo non legebat in corde. **I**terum in tabulis. vt et vox form secus adunata rediet ad cor. **I**bi inueniret quod extra legeat hec magister.

Tertio vt ad opera virtutis non solum natura inclinaret sed etiam diuinum preceptum. **Q**uarto vt magis merito commendarentur et frequenter in cogitatione versarentur. **I**deo dicit venerabilis lincomensis in libro de cessatione legalium. c. xv. **N**aturalis inquit legem siue posituam scribi superfluum esset donec hominis memoria ita labilis esset quod legem sibi positam sine scripture amminiculo retinere non posset. **N**on est scripta nisi ad supplendum defectum memorie. **H**omines autem primitiuis habuerunt memorie magnam viuacitatem. qua potuerunt legem sine obliuione tenere. hoc ille. **I**deo dicit philosophus li. primo ethice. c. iij. **V**isus inquit hanc repletus est propter varietatem rerum memoriam ne obliuione fugiant hinc alligantur. et dicunt littere que legitere. quod iter legentibus prebent. hoc philosophus. **S**ecundo dubitat cur non diuina precepta sunt scripta in decem tabulis. aut sex. vel viij. sed tamen in duobus. **R**unt dicitur propter duo. **P**rimo propter duo testamenta significanda vnus fuit

datū in mōte synai **Ad galath. iij.**
Aliud scz nouū ī monte spō dicente
 ppha. **De** spon exiit lex a vbu dñi
 de iherlm. **Et** inf illa duo testamēta
 ē q̄druplex dīa. **Prīa** quā ātiquuz
 fuit datū in tabulis lapideis. **Nouū**
 vero primo in cordibus discipulorū
Iemie. xxxi. **Prō** dies illos dabo le
 gem meā in visceribz eoz a in cor
 de eoz scribā eam. **Ergo** lex xpī non
 fuit primo scripta in pergameno vel
 lapide sicut lex moysi sed in nobilio
 ri materia scilicet in cordibus fide- um. **Secunda** dīa **Prīmum** testa
 mentum seu lex obligat solum gen
 tem israeliticam cui sola data fuit
 de qua ps̄. **Annunciāns** verbum sū
 nni iacob. iusticias a iudicia sua isra
 hel. **Non** fecit taliter omni nationi.
Sed testamentum nouum omnes
 nationes obligat sicut lex nāe. de q̄
 ps̄. **Legem** eius in sūle expe
 ctabunt. **Ideo** dixit xp̄us marci vlti
 mo. **Euntes** in munduz vniuersum
 predicate ewāgelium omni creatu
 re. **Io** dicit egidiuz doctor n̄r. ij. sē
 tēnciarum dist. xxviii. q̄o. i. **Possu**
 mus inquit dicere de p̄bis q̄ fuerūt
 in lege nature q̄ poterant saluari in
 illa lege ecīaz existente lege moysi.
Quia illa lex nō fuit data omni po
 pulo. sed non possunt modo saluari
 existēte legē xpī que est data omni
 populo. **Tercia** dīa. **Testamentum**
 vetus qd̄ est lex mosayca promitte
 bat tēpalia bona in premiū suis ob
 seruatoribz. a penam temporale tñs
 gressoribus. vt p̄z leuitici. xxv. **Et**
 deuteronimij. xxviii. **Lex** vero noua

prōmittit obseruātibus spirituālia
 bona. scz regnū celorū. a tñsgressori
 bus gebēnā ignis. **Constat** q̄ in cō
 parabilit̄ bonā spirituālia excedunt
 tēporalia. de primo patet math. v.
Beati pauperes spiritu: quōmā ip̄o
 rum est regnum celorum. **Quarta**
 dīa est qz testamēto veteri successit
 aliud testamētum scilicet nouū. sed
 huic testamento nunq̄ succedit ali
 ud. qz morte xpī confirmatum est.
Ergo xp̄s dixit. **Hic** est calix noui
 a eterri testamenti. **Ergo** multum
 perfectius est nouum testamentum
 q̄ antiquum. **Que** duo testamēta
 presentata fuerunt in duabus tabu
 lis. **Secunda** ratio q̄re fuerunt da
 ta in duabus tabulis ē p̄t̄ duplicē
 caritatem. dei scz a pximi. **In** qua tō
 lex pendet a p̄phete **Math. xix.** **Dicit**
 magister sniaz li. iij. d. xxxvii. **Tria**
 prima p̄cepta fuerūt in prima tabu
 la. que ordinant nos ad dilectionez
 dei. **Alia** septem que ordinant nos
 ad dilectionem pximi in. ij. **Naz** de
 us trinitas est pater a filius a sp̄s
 sanctus. **Patri** attribuit̄ maiestas
 filio veritas spiritui sancto bonitas.
In patre summa maiestas humili
 ter adoranda. **In** filio sūma veritas
 asserenda. **In** spiritu sancto summa
 bonitas sincere adoranda. **Ergo** ī pri
 ma tabula sūt tria mādata s̄m tria
 appropriata tribus p̄sonis. **In** pri
 mo mandato p̄cipit̄ humilis adoratio
 diuine maiestatis aq̄ dicit. **Non** ha
 bebis deos ālienos. **In** ij. p̄cipit̄
 fidelis assertio diuine veritatis cum
 dicit. **Nō** assūes nomē dei tui ī vanū

In f^o dⁱne bonitatis sincera dilec-
tio p^{re}cipit cū dicit Memēto vt di-
em sabbati sanctifices In sc^oa ta-
bula cōtinēt p^{re}cepta ordinācia v^oieꝝ
ad p^{ro}ximū. q̄ significant p^{er} duo p^{re}-
cepta legis nature. scz h^o facies alijs
q^o tibi vis fieri q̄ n̄ facies alteri. q^o
tibi non vis fieri Et p^{ri}m^o h^o ē duplex
p^{er} iusticie scz innocēcia q̄ b^onificēcia
Mandatū b^onificēcie ē honoraē p^{re}z
et matrē Mandatū innocēcie ē vt
caueas ab omni offensa p^{ro}ximi. scz
in aⁱo. in v^obo. q̄ facto. Offensa in f^oo
fit trib^o mod^o sc^om tria diūta Pri-
mo in p^{er}sona p^{ro}p^{ri}a. sic dicit. nō occi-
de^{re} Sc^odo in p^{er}sona diūta. sic dicit
Nō mechaberis Tertio i rebo. iō sic
dicit Non furtū facie^{re} Sc^odo fit of-
fensa in v^obo. q̄ sic dicit Nō falsū tes-
timoniū dices Offensa in aⁱa duas
habet radices. sc^om duplicē cupis-
centiam qz ē cupiscentia carnis et
oculor^{um} Contra cupiscentiā carnis
dicit Non cupisces vxorē p^{ro}ximi
Contra cupiscentiā oculorū dicit
Non cupisces rem p^{ro}ximi tui. non
domū nō acilla q̄ Tertio dubitat^{ur}
quare fuerūt data in tabul^{is} lapideis
et non in p^{er}gamēo aut ligno R^ondet^{ur}
sc^om q^o dicit tibi salomon q^o fuit za-
phirus. q̄ poterat legi ex v^o qz parte
q^o fuit miraculū Data aut fuerūt in
tabulis lapideis p^{ro}p^{ter} eor^{um} stabilita-
tem q̄ durationis eorūdem p^{er}petuita-
te Nam xp̄o adueniente legalia ve-
teris legis cessauerūt. qz p^{ri}nte re figu-
rata. cessat figura. sed legalia figura-
bant xp̄m dicente ap^{osto}lo. i. cor. x. Oia
in figura cōtingebāt illis Iudicialia

sunt in differēcia vt oculū p^{ro} oculo
dente p^{ro} dente q̄ Ad illa non obli-
gamur nisi ex statuto n^{ost}ror^{um} supior^{um}
sed moralia scz decē p^{re}cepta reman-
serūt. qz ad illa obligamur sicut ius
dei q̄ durabūt vsqz in finem mundi.
Ideo xp̄s dicit notant^{ur}. mat. v. Nec
iota vnum. nec apex perbit a lege
Querūt doctores cur xp̄s dixit Iota
q^o est grecū q̄ nō Ioth q^o ē hebreū
Cum tamē cristus fuit hebreus R^on-
detur q^o Iota est x^o l^ora in alphabeto
hebreorum Et significat Iota decā
logum qui non perbit nec cessabit.
per cristum. sic etiā lex duodecim ta-
bularum fuit data in tabulis ebur-
neis romanis. p^{ro}p^{ter} eorū stabili-
tatem de quibus dicitur. vij. dis. c.
moyses in glosa q̄ yfidorus libro. v.
ethimōz. sic etiā sc^om eusebium
in cronias q^o anno noe. cccc. cū de-
delere disponderet homines p^{ro}p^{ter} ma-
liciaz eorū. homines autem illius
temporis qui per ingenium diuini-
tus traditum. per tot annorum vite
spacia diuersarum disciplinarum re-
paratores erant. cum p^{re}dicisset eis
adam sp^{iritu} dei plenus extermina-
tionem omnium rerū. vnam ignis
alteram aquarū virtute in hac
multitudine fore venturam faciētes
duas columpnas: vnam ex laterib^{us}
alteram ex lapidibus studijs suis in-
uentas In hijs scripserunt ne dele-
rentur a memoria que sapienter in-
uenerunt. quarū lapidea fertur di-
luuū euasisse q̄ hactenus in syria p^{er}-
manere Sic deus gloriosus populo
israhelico dedit decem p^{re}cepta i ta

C

bulis lapideis i signū q̄ ista solū es-
sent perpetua cum homine alijs sci-
licet legalibus cessantibus **S**ed
diceret **S**i lex vetus est taliter reiec-
ta preter decalogum. ad quid valet
nobis cur eam legimus **E**st ergo in
vtilis et contra apostolum dicentem
Quemq; scripta sunt ad nostram
doctrinam scripta sunt. **R**espōdetur
q̄ adhuc est vtilis **N**am quedā sūt
historica q̄ res narāt gestas. **H**ec
prestant nob̄ magnam vtilitatem
sicut est transgressio adē. qz. monet
nos ad diuinum preceptum obser-
uandum. **E**t historia diluuij monet
nos timere diuinam iusticiā p̄ quā
deus omnia punit **S**imilit̄ et histo-
ria zodomorum iusticiam diuinam
in malorum vitacionē **P**ercipimus
et eius misericordiam per loth euasi-
onem precibus abrahā. **S**ic de sub-
mersione egip̄iorum **E**t liberatione
hebreorum **E**t sic tales historie letifi-
cant corda iustorum. p̄s **I**usticie do-
mini recte letificantes corda **S**ecūdo
quedam sunt p̄phetica que magis
vtilitatem nobis prestant. **S**ic de
creacione mūdi quam moyses pro-
phetauit habemus veram fidem qd̄
mundus non fuit ab eterno contra
aristotilē **Q**uia aristot. hoc s̄tilissis-
me p̄ nales racōes p̄bat i libris de
celo et mūdo. et ec̄ i octa. p̄hisi. **M**oy-
ses autē manifestissime dic̄. **I**n p̄ci-
pio creauit deus celum et terram **T**er-
ra autem t̄c. **S**imiliter p̄phete de
x̄po futuro **T**ertio ibi sūt sapiēcialia
q̄ conferunt vtilitatem nobis in cog-
nitione diuinor̄. quandoq; in com-

D

inēdacione morū et exstirpacione vi-
ciorum. **D**e quibus potest dici illud
psal. **D**eclaracō sermonum tuorum
illuminat et intellectum dat paruul̄
Quarto ibi sunt legalia que docent
qd̄ deo est offerendum **J**udicialiā
p̄ximi malum corrigendum. sic oculo
pro oculo. dentem pro dente **M**a-
leficos non p̄cietis viuere in terra
et cetera **E**t p̄cepta sūt taliter scrip-
ta vt ea addiscamus et sciam? **Q**uia
illud est necessarium scire sine quo
vita eterna haberi non potest. dicēte
saluatore nostro. **S**i vis vitam in-
gredi. serua mandata dei **S**ecūdo
sunt opere adimplenda vt patet p̄
me **I**ohannis. x. **Q**ui dicit se nosse
deum et mandata eius non seruat.
mendax est. et veritas in eo non est
Jacobi primo **F**actor operis. hic
beatus i facto suo erit **A**d romanoſ
vi. **N**ō auditores legis sed factores
iustificabuntur **I**deo scripta sunt
nobis decem digitis in manu in sig-
num quod debemus ea in opere per-
ficere **S**unt autem obseruanda p̄-
ter tria **P**rimo propter mandantis
auctoritatem. **S**ecundo propter
obseruantis vtilitatem. **T**ercio
propter transgredientis penalitatem
Primo propter mandantis auctori-
tatem. quia ille qui mandat non est
homo aut creatura aut miles a dux.
Rex. imperator terrenus. **S**ed deus
gloriosus psalmista dicente. **T**u
mandasti mandata tua: custodi mi-
nis **C**irca h̄ ponam talem conclusio-
nem. **N**ullus p̄ncip̄s creat̄ ē tāte po-
testatis q̄ valeat disp̄sāe i p̄ceptis

diuine maiestatis. qz dicit bern. in libro de preceptis et regula qz nulli licet dispēlare in p^rcepto qd a suo superioris est impōitū. Sed precepta decalogi sūt impōita a deo qui est superior omnibz. ergo nulli licet i preceptis huiusmodi. Ideo dicit actū q^rto Oportet magis obedire deo q^m hominibz. **I**tem xi. distinctōe tercia q^m resistit. **I**bide impatorēs si in errore essent ibide c. ulianus. ymmo dicit doctores q^m deus nō posset nobiscuz dispensare contra precepta prime tabule vt q^m ydola adorem? et p^rurare per nomen eius: et q^m eius sabbata nō seruarem? Potest tamen ipse dispēlare in preceptis scēde tabule: sed nō homo vt patz p^r aug. in li. lxxiij. q. Ideo nō peccauerūt filij israel spoliando egipciōs. **C**ontra illud. non furtum facies. nec osee. **A**cipies fornicariā contra illud. non mechaberis. **N**ec peccauit abrahaz volens interficere filiū suū innocētē. cōtra illud nō occides. qz in hīs dispensauit deus nō homo. **C**orrelariū p^mū. nullius preceptoris. quātūcūq^m cōtēptibilis sic iussa vilipendūt sicut summi creatoris. patz p^r specē argumentacōis. quā p^rus inductōne vocat. de singulis patet. nam descendēdo a romano pontifice vsq^m ad infimum in gradu scz accolitatus et a maiestate imperiali vsq^m ad infimū opilionē. qui sub se habēt ministros quibz habēt imperare. si inuenirēt ipōs rebellēs et inobedientes. nōne dicēt ipsis tolle qd tuū est et vade nō poteris āplius vilificare. q^m em iussa summe monarche

scilicet dei sic vilipendūtur. patet ex euidentia facti dicēte p^rphā iēmie. v. **C**ircuite vias iherl^m et si inuenietis viuz faciētē iuditiū querentem fidē propicius ero eis. **A**spiciēte et cōsiderate quēte in plateis ei⁹. sic discurredo per ōnes status inuenies q^m nulli curat precepta dīma. **C**orrelariū 2^m bñdictus gloriosus et semp bñdctus sicut excedit ōnes creaturas in bonitate. sic excedit eas in clemētia et pietate. patet ex quo tanta mala tolerāt sciens q^m nullus homo talia tolerāet non se vindicando. sed tempus penitēcie condonando. **V**nde dauid scūs hec viscera misericordie nō ignorās de tribus penis sibi positis quā illarum eligere vellet vt p^r p^rctō numeros racōis populi puniret. elegit illā que in solius dei manu constituta erat dicēs. **C**oartor vndiq^m nimis. melius ē vt inādam in manus domini scz eligendo pestilēciam multe enim sunt misericordie eius q^m in manus hominū. **R**z vlt. ymmo bñficia p^rstat offendit. **I**n vlt oriri solem suum facit sup bonos et malos. temporalia et naturalia largitur dans malis q^m bonis. vt ad se cōicantur aut eos hic remunerat pro bonis operibus hic p^r actis. **C**orrelariū. **N**on est gaudēdum lacrimose flendum. hominem impune delictis fluē. nec a peccatis cessare. **N**am ideo cristus legitur fleuisse super iherusalem videns ciuitatem. luce decimonono. **A**spiciens eaz prosperari in pace temporali et rerū habundācia. nec a proposito peccādi velle acquiescere. **N**on ignorans

quanta calamitas eam erat secutura
que tunc abscondita erat oculis eo
rum Dicit -n- augustinus? Nihil infe
licius felicitate peccantium- hoc mo
to agunt periti medici circa egrotum
quando de vita eius desperant Eo
vero circa illum d cuius sanitate raipe
randa confidentiam habent precepta
dando- prohibendo asperas potaciones
et amaras mistrando- cauteria igni
ta apponendo Sic reuera gaudendum
est de bonis dum aduersitatibus pres
muntur quod est signum patne di
lectionis Aliud est signum et ne daps
nacionis Testes autem sunt duo de
quibus in euangelio luce .xvi- Diues
iste epulo- et mendicus lazarus O in
felices homines qui magis formidant
penas buriales principum aut consu
latus ne eorum precepta transgredi
antur quam penas eternales et tamen
precepta diuina transgrediuntur p
eos Vtinam deus appouisset suis p
ceptis penas buriales et pecuniari
as- minime per homines transgredi
rentur- qz magis timet penam bur
salem quam eternalem Secundo sunt
opere adimplenda propter seruantis
utilitatem Consequitur enim homo
multas utilitates Prima est bono
rum temporalium multiplicatio vtz
leuitici .xxvi- vbi dicitur- Si in pre
ceptis meis ambulaueritis- et manda
ta mea custodieritis et feceritis ea da
bo vobis pluuias temporibus suis et ter
ra gignet germen suum et portis ar
bores replebunt Appendet messi
um trituram vindemiam et vindemia
occupabit sementem et comedetis pa

nem vestrum in saturnitate et absque pa
uore habitabitis in terra vestra Dabo
pacem in finibus vestris- dormietis
et non erit qui exterreat Auferam ma
las bestias- et gladius non transibit
terminos vestros Persequemini in
inimicos vestros et corruent coram vo
bis Persequentur quique de vris
centum alienos- et centum ex vobis p
milia- Cadent inimici vestri gladio
in conspectu vestro- Respiciam vos
et crescere faciam- multiplicabimini et
firmabo pactum meum vobiscum- Co
medetis vetustissima veterum- et vetera
nouis superuenientibus picietis Dona
tabernaculum meum in medio vestri-
et non abiciet vos anima mea Ambu
labo inter vos et ero vester deus- vosque
eritis populus meus etc- Secundo sequitur
dei benedictio Deuteronomij .xxviii-
vbi dicitur Si audieris vocem domi
ni dei tui atque facies et custodies om
nia mandata eius que ego precipio
tibi hodie- faciet te dominus deus tuus
excelsiorem cunctis gentibus qui v
santur in terra Venient super te vni
uersae benedictiones istae et benedictio
eris in ciuitate- benedictio eris in agro
benedictus fructus ventris tui et fruc
tus terre tue fructusque iumentorum
tuorum et greges armentorum tuorum
et caule ouium tuarum- Benedicta
torrea tua- et benedictae reliquie tue
benedictus eris ingredies et egredies
etc- ibidem Tercio sequitur pacis multiplicatio
psal- .xxviii- Vtinam attedisses ad
mandata mea- facta fuisset vt flumen
pax tua- i- habundans Ite dicitur sup
leuiti- .xxvi- Dabo pacem finibus vris-

Quarto sequit̄ irrationabiliū sbiectio Vnde aug. sup canonicā iohānis omelia septia O homo sbdere ei qui sup te est. infra te erūt illa quibz preposit̄ es. qz em̄ p peccatū homo d̄ se ruit eum. sub quo esse debuit. ideo sbditus est eis supra q̄ esse debuit **Su**pra te deus est. sub te pecora. agnosce eum qui supra te est. vt agnoscat̄ te qui infra te sūt Ideoqz cū daniel agnouisset supra se d̄m. agnouerūt illū supra se leones **S**i autem superiorē contempnis subderis inferioribus. p̄pterea supbia egip̄cioz in ramis et muscis tomata est. hec aug. **N**am propter inobediēciam mādati omnia inferiora nobis rebellāt. gen. iij **Q**uia comedisti d̄ ligno ex quo tibi preceperam ne comederes. Maledicta terra in opere tuo spinas et tribulos germinet tibi. qz ioh̄. x. **M**andata dei custodiuit. ideo sol et luna ei obedūt **S**ol inq̄ contra gabaon ne inq̄t moueais. et luna contra vallem beylon. Sic legim̄ qz bestie obedierunt sanctis precepta d̄mi obseruātibz. vt ptz in leone de iheronimo et in vitaspatrum de multis alijs **Q**uinto sequit̄ spiritus sancti imbitacō. Jo. xiiij. **S**i diligitis me mādata mea seruate. et ego rogabo patrem meū et aliū paraclitum dabit vobis **E**rgo p oppositum qui nō seruat non spiritum sanctū sed malignū habebit in corde suo **S**exto sequitur amicalis dilectō. Joh. xv **V**os amici meo estis si feceritis ea que precipio vobis **N**ā mlti student qz sunt amici p̄ncipū et regum. sed

magis curare deberent qz sint amici dei omnipotentis **S**eptimo sequitur vite eterne acquisitio. math. xix **S**i vis vitā ingredi serua mādata dei. sic etiam p oppositum multa mala eos sequūtur: qui mandata nō seruant **P**rimo depauperatio: vt leuit. xxvi. vbi dicit̄ **S**i nō audieritis me nec feceritis omnia que vobis precipio. sequitur ibidē **V**isitabo vos et locūter in egestate et ardore qui conficiat. i. pumat oculos vestros et consumat aimas vestras: **F**rustra seretis frumentum quod ab hostibus deuorabitur: ponam faciem meā contra vos corruetis coram hostibus vris: fugietis nemine persequēte **S**c̄da pena ē **M**aledictio d̄mi. ps **M**aledicti q̄ declinant a mandatis tuis. deutro. vicimo octauo. **S**i nolueris audire vocem dei tui. vt custodias et facias omnia mandata eius venient super te omnes maledictiones iste **M**aledictus eris in ciuitate. maledictus in agro: maledictum torcū tuū. maledicta reliquie tue: maledictus fructus ventris tui: et fructus terre tue: armēta bouum tuarum. et greges ouium tuarum: maledictus eris cum ingrediens et egrediens: mittet d̄s super te famē et esuriē et increpacōz in omnia opera tua. sequitur ibidem **A**d iunget tibi dominus pestilētiā donec consumat te: periciet te dominus egestate et febre frigore et ardore estu et aere corrupto: et cōlum super te eneam: et terra q̄ calcas ferrea **T**ertio est omnium creaturarum rebellio atqz increpatio: **N**am omnes

C

creaturę obediunt deo **V**nde ps̄ .
Preceptum posuit et non preterbit
Angelus obedit ps̄ . Angelis suis
mandauit de te . vt custodiant te in
omnibus vñs tuis Demones obedi
unt Sol et luna et stelle **A** quib? om
nibus homo in die nouissimo redar
guetur . Quarto seq̄t hominis a
suo statu eiectio . **C**ui? exemplum pa
tuit in primo patre adam . Postq̄
mandatum diuinum transgressus e
eccidit in multas infirmitates et mi
seras dicente sibi domino **G**enesis
tertio . Quia de ligno comedisti ex
quo preceperam tibi ne comederes .
maledicta terra in opere tuo . In la
boribus comedes ex ea cunctis diebo
vite tue . spinas et tribulos germina
bit tibi . In sudore vultus tui vesceris
pane tuo donec reuertaris in terram .
Sequitur ibidem . Misit eum deus
de paradiso voluptatis vt operaret
terram de qua sumptus est . Eiecitq;
adam . et collocauit ante paradisu
voluptatis cherubin et flammam gla
dium ad custodiendum viam ligni
vite . De illa transgressione loqui
tur beatus **A**ugustinus decimo q̄r
to libro de ciuitate dei . c . xij . **T**am
breue inquit preceptum ad obser
uandum . tam breue memoria ad re
tinendum . **V**bi presertim nondum
voluntati cupiditas resistebat . quod
de pena transgressionis postea subse
cutum est . **T**anto maiori iniusticia
violatum est . quanto facilius posset
obseruancia custodiri . **H**ec **A**ug?
Aliud exemplum patet in saul . p̄mi
Re . decimo quinto . **Q**ui propter tras

D

gressiõem diuini precepti de regno
fuit reiectus . **Q**uarto sequitur e
ternalis dampnatio . quia non ser
uantes precepta dampnantur post
hanc vitam . **D**e quibus **E**ccliesias
tia . xli . **V**e vobis impij viri . qui de
reliquistis leges dei altissimi . **S**i na
ti fueritis : in maledictione nascemi
et si mortui . in maledictione erit ps
vestra . **Q**uibus finaliter domin? di
cit . **I**te maledicti in ignem eternum
Mathei vicesimo quinto . **T**ertio
sunt nunq̄ obliuiscenda vt patet
Deutronomij sexto et vndeamo . vbi
dicit . **P**onite hec verba in cordib?
vestris . et suspendite ea p̄ signis in
manibus vestris . et inter oculos ves
tros collocate . **D**ocete filios vestros
Et illa mediteris quando sederis in
domo tua . et ambulaueris in via et
accubueris atq; surrexeris scribesq;
ea super postes et ianuas domus tue
et multiplicentur anni tui et filioru
tuorum . **H**ec ibi . **H**ec ergo scripta
sunt nobis in pedib? . i . decem pe
dibus quanto inspicim? pedes nostros q̄
sumus memores mandatorum dei .
Non tamẽ debemus scribere ea sicut
pharisei scripserunt . magis ad eor
ostentationem q̄m obseruationem
sicut dicitur **M**athei vicesimo tercio
Omnia faciunt vt videatur ab homi
nibus **D**ilatant enim phylacteria fili
a et magnificant simbrias . **S**uper
quo dicit glosa . **D**atis preceptis per
moysen intulit dominus . **L**igabis
ea in manu tua . et erunt nota ante o
culos tuos . **I**d est sint tibi in opere et
meditatione . **S**ed pharisei male in

terprētantes scribebant decalogum
 in membranulis et ligabant in frō
 te per quod religiosi viderentur po-
 pulis. Jusserat etiam moyses vt in
 quatuor angulis palliorum facerent
 fimbrias vt per hoc eēt discretio isra-
 helitici populi ab alijs gentibus.
Illi vero faciebant grandes fimbri-
 as et in eis ligabant acutas spinas
 vt eundo vel sedendo quasi sic amoni
 recordarentur mandatorum dei.
Hec omnia fecerūt vt ab hominibus
 viderentur et laudarentur. Nos au-
 tem non sic. Non enim debemus ea
 scribere in tomibus et in libris ad of-
 tensionem sed ad recordationem et
 obseruationem. Dubitatur cur
 non sint nisi decem. Respondetur qd
 denarius est primus limes in nume-
 ris et in impletione decalogi consistit
 p̄ma p̄fectio spiritualis. **S**ecunda
 ratio vt p̄ obseruacōez decē manda-
 toz resartatur decim⁹ ordo angelo-
 rum qui cecidit. **T**ercia sicut popul⁹
 egiptiorū p̄pter impietate p̄tolatri-
 e et populi di oppressionē ext̄minat⁹
 erat decē plagis sic popul⁹ hebreoz
 a deo vocat⁹ ad cultū dei reformare
 tur decem p̄ceptis. **Q**uarta quia
 decēz consistit ex tribus et septē. terna-
 ri⁹ significat p̄sonaz t̄mitate. que sū
 me credēda est. **S**eptenari⁹ autēz
 moris p̄fectionez. qz ē numerus per-
 fect⁹. et in fide et in moribus p̄fca vita
 hōis consistit. **Q**uā vitā adipisci nob̄
 cōcedat p̄ceptor mādatoz q̄ et nati-
 ter viuit sine fine in secula seculorū

Expliat p̄logus.

Incipit primū p̄ceptum.

